

George Orwell

Neden Yazıyorum

Türkçesi: Metin Yetkin

Deneme

İÇİNDEKİLER

Neden Yazıyorum? (1946)	7
Aslan ve Tek Boynuzlu At: Sosyalizm ve İngiliz Dehası (1941)	17
Yağlı Urganla Bir İdam (1931).....	89
Bir Fili Vurmak (1936).....	95

Neden Yazıyorum? (1946)

Çok küçük yaştan itibaren, belki beş veya altı, büyüyünce yazar olmam gerektiğini biliyordum. On yedi-yirmi dört yaş arasında bu fikri terk etmeye çalıştım ama bunu esas tabiatımı çiğneyerek yaptığının, önünde sonunda dizimi kırıp kitap yazmam gerektiğinin farkındaydım.

Üç çocuğın ortancasıydım ancak her biriyle aramda beş yaş vardı ve sekiz yaşından evvel babamı pek görmedim. Bu ve öbür sebepler yüzünden yalnız sayılırdım fakat kısa zamanda okul günlerimde insanların benden hoşlanmasını engelleyecek nahoş bir tarz geliştirdim. Yalnız bir çocuğın hikâye uydurma ve hayali kişilerle sohbet etme alışkanlığına sahiptim ve en başından beri edebi arzularımın yalnız kalma ve küçümsenme hisleriyle karıştığı kanaatindeyim. Kelimelere kolayca hükmettiğimi ve can sıkıcı meselelerle yüzleşme gücüm olduğunu biliyordum ve bunun bir nevi kişisel bir dünya yarattığımı, orada gündelik hayatta tökezlememin acısını çıkardığımı hissettim. Yine de çocukluk ve toy zamanlarımda ciddi –yani ciddi niyetle– ürettiğim yazılar yarım düzineyi geçmez. İlk şiirimi dört ya da beş yaşında söyleyerek anneme yazdırdım. Bir kaplan hakkında olduğundan ve bu kaplanın “sandalye-gibi dişleri”

olduğundan (ifade yeterince iyi ama sanırım Blake'in "Kaplan, Kaplan" şiirinden alınmıştı) gayrısını hatırlayamıyorum. On bir yaşında, savaş, başka deyişle 1914-18 patlak verdiğinde hamasi bir şiir kaleme aldım, iki sene sonra Kitchener'in ölümü üzerine yazacağım şiir gibi yerel gazetede yayınlanmıştı. Biraz yaş alınca zaman zaman *Georgian** tarzda fena ve ekseriyetle yarım bırakılan "tabiat şiirleri" yazdım. Ayrıca, tam bir fecaat olan kısa bir hikâye yazmaya çalıştım. O yıllarda kaleme aldığım ciddi sayılabilecek işlerin tamamı bunlardı.

Ancak, bu zaman boyunca, bir bakıma edebi faaliyetler yürüttüm. İlk, pek zevk almadan, hızlıca ve kolayca ürettiğim ısmarlama işler vardı. Okul işimin dışında, şimdi dönüp bakınca beni hayrete düşüren bir hızla (on dört yaşında, Aristofanes'i taklit ederek yaklaşık bir hafta içerisinde tamamı kafiyeli bir oyun kaleme aldım) *vers d'occasion*,** yarı-mizahi şiirler yazdım ve hem matbu hem de el yazması okul dergilerinin düzeltisine yardım ettim. O dergiler, hayal edebileceğiniz en acınası burlesk örneklerle doluydu ve bugün, ucuz gazetecilik yapsam daha zahmetli olurdu. Tüm bunların yanında, on beş yıl veya daha fazla zaman boyunca, oldukça farklı türde edebi bir talimle uğraşıyordum: Kendimle ilgili dur durak bilmez bir "hikâye" uyduruyordum, sadece zihinde yer alan bir çeşit günlük. Bunun çocukların ve ergenlerin müşterek bir alışkanlığı olduğunu sanıyorum. Çok küçük bir çocukken kim olduğumu, Robin Hood diyelim, hayal ediyordum ve kendimi heyecan dolu maceraların kahramanı olarak düşünüyordum fakat "hikâyem" kendini beğenmişliğin çığığinden kısa zamanda azat oldu ve gitgide hem yaptıklarımın hem de gördüklerimin sade bir tasvirine dönüştü. O zamanlar, şu tarz bir şey dakikalar boyunca

---

* V. George döneminin ilk yıllarında yayınlanan antolojilerle mektep haline gelmiş bir şiir tarzı. (ç.n.)

** Bir konu vesilesiyle yazılan sade şiirler. (ç.n.)

kafamın içinde dönüp dururdu: “Adam kapıyı açtı ve odaya girdi. Gün ışığının sarı bir şulesi muslin perdelerden süzülerek yanında yarı açık bir kibrit kutusu duran hokkanın olduğu masanın üstüne düştü. Adam, sağ eli cebinde pencerenin karşısına geçti. Sokağın aşağısında bir *tortoishell** kedisi ölü bir yaprağı avlıyordu.” vs. vs. Bu huy, yirmi beş yaşıma, hatta edebiyattan uzak yıllarıma kadar devam etti. Doğru sözcükleri aramak zorunda olmama ve onları aramama rağmen tasvire irademe aykırı bir şekilde, dışarıdan gelen bir dürtünün tesiriyle gayret ediyordum gibiydim. “Hikâye”, kanaatimce farklı yaşlarda hayran kaldığım çeşitli yazarların üsluplarını yansıtmış olmalıydı fakat hatırladığım kadarıyla tasvirinin mayasında her zaman aynı titizlik vardı.

Aşağı yukarı on altı yaşındayken sade sözcüklerin neşesini bir anda keşfettim, yani onların sedalarını ve sahip oldukları çağrışımları. *Kayıp Cennet*'ten mısralar:

Zorluk ve emekle yola devam etti adamın:

Zorluk ve emekle.

Şimdi bana ahım şahım gelmeyen bu mısralar o zamanlar sırtımda bir ürperti halinde aşağı süzülürdü ve “adam” yerine “adamın” yazması buna eklenen bir zevkti. Şeyleri tasvir etme ihtiyacına gelince, bu konuda bilmediğim yoktu. Dolayısıyla, o zaman duyduğum kitap yazma arzusundan hareketle ne tür kitaplar yazmak istediğim ortadaydı. Mutsuz sonlarla, ayrıntılı tasvirlerle, vurucu mecazlarla, ilaveten sözcüklerin bir yere kadar sadece tınıları için yer aldığı süslü pasajlarla dolu devasa natüralist romanlar yazmak istiyordum. Hakikaten, daha önce tasarlamış olsam da otuz yaşında yazdığım noktasi konmuş ilk romanım *Burma Günleri* bu minvalde bir kitap.

---

* Kaplumbağa kabuğu rengindeki kedi türü. (ç.n.)